

Frihet och gemenskap

Kristdemokraternas valmanifest 2014

Kristdemokraterna

Förord

Du håller Kristdemokraternas valmanifest i din hand. Det är vårt löfte till dig som väljare, som tydligt visar vilka frågor vi prioriterar högst under kommande mandatperiod, åren 2014-2018. Du får här klara besked om vad en röst på Kristdemokraterna innebär, och vilka frågor vi garanterat kommer att driva i kommuner, region/landsting och på nationell nivå.

Vissa av förslagen i vårt manifest innebär kostnader för stat, landsting och kommuner. Ett övergripande mål för Kristdemokraterna är ordning och reda i statsfinanserna och en ekonomi i balans. Vi tar ansvar och kommer se till att förslagen är fullt ut finansierade eller genomförs när ekonomin så tillåter och det finns ett reformutrymme.

Kristdemokraterna kommer sannolikt inte få egen majoritet, men vi har visat att vi kan samarbeta och i regeringsställning har vi bevisat att vi kan komma långt med goda argument, starkt engagemang och kunskap. Ju större förtroende vi får, desto större blir vår styrka och möjligheterna för oss att förverkliga vår politik. Nu hoppas vi att du vill ge oss ditt förtroende!

Detta valmanifest är antaget av Kristdemokraternas partistyrelse.

Stockholm augusti 2014

Göran Hägglund

partiledare

Innehåll

FRIHET OCH GEMENSKAP	4
FAMILJENS RÖST	5
<i>Våra förslag för ett barn- och familjevänligare Sverige:</i>	5
SVERIGE SOM KUNSKAPSLAND	6
<i>Våra förslag för en bättre skola:</i>	7
ÅRHUNDRADETS SJUKVÅRDSREFORM FÖR EN JÄMLIK VÅRD	7
<i>Våra förslag för en mer jämlik sjukvård:</i>	8
VÄLBEFINNANDE OCH VÄRDIGHET FÖR ÄLDRE	9
<i>Våra förslag för ett värdigt åldrande:</i>	9
JÄMSTÄLLDHET UTAN KVOTERING	10
<i>Våra förslag för ett mer jämställt Sverige:</i>	11
GEMENSKAP OCH SAMMANHÅLLNING	12
<i>Våra förslag för frivillighet och gemenskap:</i>	12
VARMARE FÖRETAGSKLIMAT FÖR FLER JOBB	13
<i>Våra förslag för fler företag och fler jobb:</i>	13
ETT HEM ÅT ALLA	14
<i>Våra förslag för fler bostäder:</i>	15
RÄTTSPOLITIK FÖR TRYGGHET OCH TILLIT	16
<i>Våra förslag för färre brott:</i>	16
ANSVAR FÖR MILJÖ OCH KLIMAT	17
<i>Våra förslag för en bättre miljö:</i>	17
SÄKERHET I EN OSÄKER TID	18
<i>Våra förslag för ökad nationell säkerhet:</i>	19
SAMMANHÅLLNING ÖVER GRÄNSERNA	19
<i>Våra förslag för solidaritet över gränser:</i>	20

Frihet och gemenskap

Kristdemokraterna vill verka för ett samhälle där varje person ges förutsättningar att forma sitt eget liv och förverkliga sin fulla potential. Det är inget man gör i ensamhet, vi är alla beroende av gemenskap för att utvecklas som personer.

Friheten och möjligheten att forma våra egna liv är alltid värd att försvara. Men i en tid som ofta präglas av kortsiktighet och egoism är det värt att påminna om att friheten förutsätter ansvar – för våra egna liv, men också för andras.

Tillit, sammanhållning och gemensamma värden är vårt samhälles stora dolda tillgångar. Det är tillgångar som inte kan dikteras fram genom politiska beslut, de växer fram och förvaltas i familjer, i möten mellan människor, i kyrkor och samfund, i idrottsföreningar, på arbetsplatser – ja, där människor möts och tillsammans arbetar för gemensamma mål.

En utmaning som nu tonar fram är att olika grupper lever sina liv allt mer åtskilda från varandra. Kilar sprängs in i samhällsgemenskapen. Värdegemenskapen hotas och polariseringen riskerar att öka, vilket främjar politiska krafter som ställer grupp mot grupp.

Vi vill bygga ett Sverige som håller samman. Där inte grupp ställs mot grupp. För att hålla samman Sverige är det civila samhället oundgängligt. Vi tror på människors kraft. Därför behövs mötesplatser för människor med olika bakgrund och det behövs tid för gemenskap. Det behövs mindre av politisk misstro mot människors, familjers och det civila samhällets egen förmåga.

Friheten, välståndet och tryggheten i Sverige är oss inte givna av naturen, och kan inte tas för givna. Det bygger på gemensamt arbete, på förkovran, företagsamhet, ansträngning, ansvarstagande och förvaltarskap. Att fostra och sörja för omsorgen om den uppväxande generationen är ett långsiktigt arbete för att bygga ett tryggt, välmående och fritt samhälle, även i framtiden.

Ett gott samhälle byggs inte enbart på arbete. Det behövs en insikt om de grundläggande värdenas betydelse och om politikens uppdrag att värna liv, hälsa, kunskap, sanning, frihet och en hållbar miljö. Det behövs också tid för relationer och tid för gemenskap. Vi vill verka för ett samhälle som förenar frihet med gemenskap och socialt ansvarstagande. Ett samhälle byggt på en etik och på värderingar som håller över tid – ansvarsfullhet, förvaltarskap, hederlighet, måttfullhet och medmänsklighet.

Familjens röst

Familjen är en grundläggande gemenskap som när den fungerar bra skänker trygghet och stabilitet i en ständigt föränderlig omvärld. Familjer ser olika ut, alla har de – oavsett form – samma betydelsefulla roll. Är familjerna trygga ger de barn goda förutsättningar att klara livets olika utmaningar. Barnens uppväxt påverkar hela landets utveckling – både ekonomiskt och socialt. En viktig förutsättning för att en familj ska fungera är att alla respekterar vissa grundläggande värden som jämställdhet och respekt för varje människas integritet. En annan är att familjen inte fungerar som en sluten enhet utan snarare som en bas för ett vidare samhällsengagemang.

Även om utvecklingen i Sverige på de flesta områden går i rätt riktning så mår våra barn och unga inte så bra som de på ytan och materiellt har det. Ekonomiskt får de flesta barn det bättre, men rotlöshet, ångest, psykisk ohälsa och bristande framtidstro är vardag för alltför många. Skolresultaten sjunker och många unga har svårt att få jobb.

Vi anser att barns och ungas behov och rättigheter ska vara grunden för hur familjepolitiken och barnomsorgen utformas. Barn behöver tid och bli sedda. Förskolan och barnomsorgen ska möta varje barns behov av trygg omsorg, stimulans, lek, gemenskap och utveckling. Föräldrarna ska kunna välja den barnomsorg som är bäst för deras barn, och kunna hitta en balans mellan arbete och familjeliv. I allt för hög grad saknas ett barnperspektiv i det politiska beslutsfattandet. Mot vår syn på familjen och dess grundläggande funktion i samhället finns politiska krafter som vill styra föräldrarnas val och förkväva familjens frihet genom att göra den beroende av det offentliga. Vi är en motvikt mot detta. Vi vill göra barnkonventionen till svensk lag, familjesäkra politiken, stödja – inte styra – föräldrarna och förenkla i familjernas vardag.

Våra förslag för ett barn- och familjevänligare Sverige:

Förbättra stödet till ekonomiskt svaga barnfamiljer

Vi vill fortsätta att prioritera de familjer som lever i ekonomisk utsatthet genom att höja barndelen i bostadsbidraget.

Minska barngruppernas storlek i förskolan – max 12 barn i småbarnsgrupperna

Småbarnsgrupperna i förskolan är i dag allt för stora. Kristdemokraterna kommer i landets kommuner verka för att inga småbarnsgrupper ska vara större än 12 barn per grupp. För att få mer resurser till förskolan i syfte att minska barngrupperna vill vi därför göra det tillåtet för kommuner att höja maxtaxan med max 100 kr för första barnet för hushåll med inkomster över 42 000 kronor per månad. Därtill vill vi att kommunerna och staten bidrar så att totalt 1,4 miljarder kronor kan satsas för att minska barngruppernas storlek. Taket i maxtaxan bör också indexeras så att förskolan inte urholkas på resurser över tid.

Minska barngruppernas storlek i fritidsverksamheten

Barngrupperna på fritids har vuxit kraftigt och personaltätheten minskat avsevärt. Från ca 18 barn i början av 1980-talet till 40,4 barn år 2013. Vi vill tillämpa samma modell som vårt förslag för förskolan och låta kommuner som har en konkret plan för att minska barngrupperna höja maxtaxan för fritidsverksamheten med max 100 kr för första barnet för hushåll med inkomster över 42 000 kronor per månad. Taket i maxtaxan bör också indexeras så att fritidsverksamheten inte urholkas på resurser över tid.

Flexiblare föräldraförsäkring för mer tid för de små barnen

De onödiga begränsningar som idag finns i regelverket bör tas bort och skyddet av den föräldrapenninggrundande inkomsten bör förlängas till tre år. Rätten till tjänstledighet på heltid för att vara hemma med barnen bör utvidgas så att båda föräldrarna har rätt till tjänstledighet på heltid tills barnet fyller 3 år. Detta skulle särskilt gynna pappors uttag, då de ofta är hemma när barnet blivit lite äldre. Alla dagar ska fritt kunna överlätas mellan föräldrarna – vi säger bestämt nej till kvotering i föräldraförsäkringen.

Större frihet att välja barnomsorg – barnomsorgspeng

Vi vill att föräldrar också ska kunna få barnomsorgspeng för omsorg om enbart egna barn i hemmet. Även närstående ska kunna stå för omsorgen. Barnomsorgspengen för egna barn bör vara skattepliktig och uppgå till 90 procent av kommunens kostnad för en plats i pedagogisk omsorg, vilket motsvarar drygt 7 000 kronor per månad och barn före skatt.

Förbättrat stöd till föräldrar med tonåringar

Det finns en efterfrågan bland föräldrar om att kunna få prata och rådgöra med någon om föräldrarollen och barnets utveckling, inte minst under tonårstiden. Vi vill därför öka tillgången till föräldrastöd genom att göra det obligatoriskt för kommunerna att erbjuda utbildning och hjälp till nätverksbyggande.

Sverige som kunskapsland

Även om många nödvändiga och lyckade reformer genomförs för den svenska skolan så visar flera nationella och internationella undersökningar att vi alltjämt står inför stora utmaningar. Elevernas resultat sjunker på flera områden som mäts. För att vända utvecklingen måste vi fullfölja arbetet för en skola som bygger på arbetsro och kunskap. En skola i toppklass är en förutsättning för att Sverige ska stå sig väl i framtiden.

Mot oss står en vänster som ägnat årtionden till att kasta de fasta värdeskalorna över bord. Krav på kvalitet, kunskaper och förståelse har avisats och i samma anda ifrågasätter de nu läxor och vill avskaffa betyg. Vår bildningstradition – med begrepp som rötter och kulturarv – har de avisat som en borgerlig fördom som skulle vädras ut. Det är av största vikt att vi inte låter detta synsätt åter styra över den svenska skolan. Vi behöver återupprätta en utbildningstradition som bygger på tillit

och förtroende mellan elever, lärare och föräldrar där lärare får vara lärare och där skolan förmedlar kunskap och stimulerar elevernas intellektuella utveckling.

Våra förslag för en bättre skola:

Uppvärdera läraryrket

Duktiga lärare är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Skickliga lärare ska därför ha en god löneutveckling under yrkeskarriären. Vi vill också fortsätta arbetet med att prioritera bland lärares uppgifter och ansvar för att frigöra tid för mer lärarledd ämnesundervisning.

Satsa på läsning – mer lärarledd undervisningstid

God läsförståelse är nyckeln till framgång i de flesta av skolans ämnen och grunden för ett livslångt lärande och ett aktivt liv som samhällsmedborgare. Vi vill satsa på mer lärarledd tid och särskilt prioritera svenska och läsning.

Uppvärdera bildning – inför en klassikerlista

Inför en klassikerlista med litterära verk – romaner, noveller, essäer, sagor, dikter, – men också filmer och musik, som alla elever ska ha tagit del av under sin skolgång. Det är särskilt viktigt för barn som växer upp i hem utan böcker och utan lästradition.

Fler timmar idrott

Fysisk aktivitet har en positiv effekt, inte bara på hälsan, utan också på skolresultaten i övrigt. Vi vill därför att antalet idrottstimmar i ett första steg utökas från dagens 500 till 600 i grundskolan och att det preciseras hur fördelningen ska se ut mellan årskurserna. För att möjliggöra detta vill vi minska på timmarna för elevens val. Vårt mål är att det ska vara idrott med fysisk aktivitet på schemat varje dag.

Mindre klasser i skolan

Klassernas elevantal behöver minska för att få en lugnare inlärningsmiljö, för att lärare ska få mer tid för varje elev och att varje elev känner att de får det stöd de behöver av sin lärare.

Århundradets sjukvårdsreform för en jämlik vård

Kristdemokratisk hälso- och sjukvårdspolitik utgår från varje människas absoluta och okränkbara värde och att den som har störst behov ska ges företräde till hälso- och sjukvården. I regeringsställning har vi prioriterat insatser för de mest utsatta patienterna. Vi har genomfört

historiska satsningar på psykiatrin, cancervården och vården av kroniskt sjuka. Vårdgarantin och kömiljarden har bidragit till kortare vårdköer. Vi satsar nu dubbelt så mycket på tandvården jämfört med 2006. Antalet apotek har ökat med 40 procent och öppettiderna har blivit bättre. Receptfria läkemedel går numera att köpa i vanliga affärer.

Våra initiativ verkar i riktning mot en bättre och mer tillgänglig och jämlik vård. Men vi är inte nöjda! Vården är inte jämlik och det finns fortsatta problem med överbeläggningar, brister i patientsäkerhet och vårdköer. Framtiden ställer sjukvården inför ytterligare utmaningar. Den blir alltmer högspecialiserad och högteknologisk, mer beroende av avancerad utrustning och specialistutbildad personal. 21 olika landsting med olika ekonomiska och demografiska förutsättningar har redan svårt, och får framöver ännu svårare, att leverera jämlik vård till hela befolkningen. Allt talar för att Sveriges nuvarande modell måste stöpas om för att möta morgondagens utmaningar.

Våra förslag för en mer jämlik sjukvård:

Öka statens ansvar för sjukvården

Staten bör ges ett ökat ansvar för att säkra en god, effektiv och jämlik sjukvård i hela landet. Vi värnar patientens rätt till bra och jämlik vård, inte dagens sätt att organisera vården. Staten bör ta över ansvaret för sjukhusvården.

Kortare vårdköer mindre överbeläggningar – vassare vårdgaranti

Den nationella vårdgarantin har varit starkt bidragande till att korta väntetider i vården. Den bör fortsätta att utvecklas. Vi anser att vårdgarantins nuvarande tidsgränser 0-7-90-90 i ett första steg ska ersättas av en yttre tidsgräns på 120 dagar som omfattar hela vårdkedjan, d.v.s. tiden från första kontakt, specialistbedömning, diagnos, provtagning, röntgen, etc. till genomförd åtgärd. Vi vill också att landstingen inrättar en vårdplatsgaranti som ger varje patient rätt till vård på rätt klinik med rätt kompetens.

Korta väntetiderna i cancervården

Väntetiderna inom cancervården är långa och det finns stora skillnader mellan landsting i överlevnad och tid till behandling för vissa cancerformer. Under perioden 2015-2018 vill vi satsa totalt två miljarder kronor på att förkorta väntetiderna inom cancervården och minska de regionala skillnaderna.

Utveckla tandvårdsstödet så att fler kan få del av det

Tandvårdsstödet har reformerats och blivit mer generöst. Fortfarande är kunskapen om förmånerna dock bristande hos många. Reformen bör utvecklas för att öka kunskapen om möjligheten till tandvårdsstöd. Beloppsgränser och regelverk bör också ses över. Allt för att fler ska kunna få del av tandvårdsstödet.

Korta köerna till barn- och ungdomspsykiatri

Vi vill fortsätta att korta väntetiderna till den specialiserade barn- och ungdomspsykiatri.

Inför en elevhälsogaranti

Den psykiska ohälsan bland ungdomar har ökat. Den nya skollagen ställer krav på en samlad elevhälsa med tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator samt personal med specialpedagogisk kompetens. Vi vill skärpa kraven ytterligare och införa en elevhälsogaranti som ger en elev rätt att inom ett dygn få kontakt med elevhälsovården.

Välbefinnande och värdighet för äldre

Rätten att bestämma över sin vardag upphör inte vid en viss ålder. En äldre person har, precis som yngre, individuella behov som inte kan tillgodoses i en mall, i ett standardbeslut. Vård och omsorg måste därför utformas utifrån den enskilda människans behov. Mycket har åstadkommit – vi har stärkt äldres rätt till värdighet, självbestämmande och kvalitet i vård och omsorg. Men mer behöver göras för att utveckla den gemensamt finansierade äldreomsorgen.

Kristdemokraterna har varit drivande för att sänka skatten för pensionärerna. I fem steg har vi sänkt skatten på pensioner vilket har inneburit att en garantipensionär har cirka 1 900 kronor mer i plånboken varje månad, jämfört med den skattenivå som gällde 2006. Vi anser att skatten på pensioner ska ligga på samma nivå som skatten på förvärvsinkomster.

Den helt avgörande faktorn både för att skapa resurser till äldreomsorgen och till en gynnsam utveckling av pensionerna är en fortsatt gynnsam sysselsättningsutveckling. Fler jobb ger mer resurser till välfärden. En tillväxtfientlig politik kommer slå hårt mot äldreomsorg och pensioner. Vi vill förhindra att så sker.

Våra förslag för ett värdigt åldrande:

Låt äldre bestämma själva

Inför ett krav i lag på kommunerna att tillhandahålla frihet att välja inom äldreomsorgen. Låt även hemsänd mat och färdtjänst ingå i rätten att välja utförare.

Rätt till äldreboende för personer över 85 år utan biståndsbedömning

Vi vill ge alla personer över 85 år rätt till plats i särskilt boende om de så önskar, utan att det görs en biståndsbedömning. Syftet är att öka självbestämmandet och delaktigheten för den enskilde. Det är

också viktigt för känslan av trygghet att veta att man har rätt till särskilt boende, även om man inte väljer att nyttja den möjligheten. Bra tillgång till trygghetsboenden och liknande minskar behovet av särskilda boenden visar erfarenheterna.

Kvalitet på mat

Maten och måltidssituationen behöver utvecklas inom äldreomsorgen. Under nästa mandatperiod vill vi att mat och måltider vara ett prioriterat område för de kommunala insatserna inom äldreomsorgen. För att ytterligare driva på utvecklingen bör staten införa stimulansbidrag.

En nationell strategi för idéburen vård och omsorg

Vi vill förenkla för idéburna företag och organisationer att verka i välfärden. Både nya och redan etablerade företag ska kunna få relevant information om förutsättningarna att bedriva verksamhet inom ramen för valfrihetssystem och få det stöd som behövs för att bedriva verksamhet i ett längre perspektiv.

Handlingsplan mot demenssjukdomar

Kristdemokraterna vill att en nationell demensplan tas fram för att utveckla ny kunskap och tidig diagnostik samt förbättra vården och omsorgen för demenssjuka. Förbättrad demensvård är en nyckelfaktor för att klara framtidens demografiska utmaning.

Sänkt skatt på pensioner

Vi vill sänka skatten för pensionärer så att den hamnar på samma nivå som för löntagare. Vi har tagit fem viktiga steg på vägen mot detta mål. Vi vill fortsätta på denna väg när den ekonomiska utvecklingen så medger.

Jämställdhet utan kvotering

Kristdemokraterna är ett parti för jämställdhet mellan män och kvinnor. Där är samhället inte idag. Hårda könsroller präglar samtidskulturen om hur kvinnor och män ska vara. Utseendefixering och hårda prestationskrav skapar stress och driver många unga kvinnor mot psykisk ohälsa. Kvinnor tjänar fortfarande mindre än män och når inte i samma utsträckning toppjobben och styrelserummen. Mäns våld mot kvinnor är ett utbrett och allvarligt samhällsproblem. Skillnaden i skolresultat mellan pojkar och flickor oroar och riskerar leda till utslagning av unga män med ofullständig skolgång.

Våra behov, möjligheter och livsbetingelser måste mätas efter de unika människor vi är, inte som representanter för kön, läggning, ursprung eller funktionsnedsättning. Att vi människor är unika innebär också att varje människa gör olika val i livet, och dessa val måste respekteras. I ett samhällsklimat som vårt, där de högljudda önskar kvotering och konflikt, är det särskilt viktigt att slå vakt om olikheter. Jämställdhet är en fråga om mänskliga fri- och rättigheter, inte om likriktning, tvång och kvotering.

För de som önskar strikt likhet är det instrumentella tvånget det mest effektiva medlet. Vårt mål nås via en annan väg. För oss kristdemokrater är ett jämställt samhälle detsamma som att alla ska ha lika förutsättningar, att undanröja hinder för att kunna göra fria val, att respekteras för sina livsval och att diskriminering inte förekommer, inte på något område.

Våra förslag för ett mer jämställt Sverige:

Jämställda löner i offentlig verksamhet

Vi vill se till att offentliga verksamheter har jämställda löner. Det arbetet ska ske i såväl stat, kommun som landsting/region.

Nej till kvotering

Tillsättningar av tjänster och uppdrag ska ske utifrån kompetens – inte utifrån kön, ursprung eller ålder. Att politiskt besluta om kvotering till styrelser i bolag strider mot äganderätten. När det gäller kvotering av föräldraförsäkringen anser vi att alla dagar fritt ska kunna överlåtas mellan föräldrarna, vi säger bestämt nej till kvotering i föräldraförsäkringen.

Främja kvinnors företagande

Frihet att välja och etableringsfrihet i välfärden underlättar för entreprenörer i traditionellt kvinnodominerade yrken att starta och driva företag. Vänsterns företagarfientliga politik skulle vara ett dråpslag mot dessa företagare. Vi vill öka satsningarna på affärsrådgivning för kvinnor och göra det lättare för kvinnor att få tag på riskvilligt startkapital.

Hindra våldet i nära relationer

Vi vill trygga stödet till kvinno- och mansjourerna och öka resurserna till utbildning kring våld i nära relationer och hedersrelaterat våld bland personal inom stat, kommun och landsting. För att skydda de utsatta vill vi förbättra tillgången till rehabilitering för dem som utövar våld. Lagen bör förändras så att ett krav på samtycke införs vid sexuella handlingar.

Delade premiepensionspoäng

Vi vill att för makar med gemensamma barn, som inte fyllt tolv år, ska den totala intjänade premiepensionen fördelas lika dem emellan, om de inte aktivt begär något annat. Det skulle minska skillnaden i pension mellan män och kvinnor.

Gemenskap och sammanhållning

Samhället är så mycket större än staten. Små nära gemenskaper och ett ömsesidigt beroende är en central del av att vara människa. Det är i samspelet med andra som vi människor utvecklas som personer. Därför är civilsamhället så viktigt. Det är här grunden läggs för demokrati, medmänsklighet och ett Sverige som håller samman. Det är där människor av egen fri vilja engagerar sig och tar ansvar. Kristdemokraternas politik strävar därför efter att stärka det civila samhället och möjliggöra möten mellan människor med olika bakgrund.

En politik som leder till att de mellanmännsliga banden försvagas kan aldrig kompenseras med en ny myndighet och mer byråkrati eller ytterligare ett bidrag. Om politiken går in och tar över eller reglerar frivilligorganisationers verksamhet kan viktiga värden gå förlorade – värden som tillit, gemenskap, medmänsklighet, personligt ansvar och engagemang.

Våra förslag för frivillighet och gemenskap:

Utveckla gåvoavdraget

Den 1 januari 2012 införde alliansregeringen en skattereduktion för gåvor till vissa ideella organisationer. Under år 2013 gav över 761 000 personer tillsammans bort 1,3 miljarder kronor, vilket är en ökning med nästan 36 procent jämfört med 2012. Men maxbeloppet för den enskilde givaren är för lågt och regelverket är onödigt krångligt. Kristdemokraterna vill höja maxbeloppet från 6 000 till 12 000 kronor per person och år för de gåvor som är avdragsgilla samt ta bort såväl registreringsavgiften på 10 000 kronor som årsavgiften på 7 000 kronor för de organisationer som vill bli godkända gåvomottagare. Vi vill också utvidga skattereduktionen för gåvor till att gälla för fler allmännyttiga ändamål.

Förenkla regelverket för det civila samhällets organisationer

Vi vill att civilsamhället ska fortsätta att utvecklas och därför ska onödiga regler och lagar som i första hand försvårar för organisationer tas bort eller förenklas. Det kan exempelvis handla om revisionsplikt eller att olika kommuner har olika krav och regelverk vid ansökningar om stöd för likartad verksamhet. Detta behöver göras på varje politisk nivå.

Värna momsbefrielsen för föreningar och samfund

I Sverige behöver inte ideella föreningar och religiösa samfund betala moms på handel där överskottet går till välgörenhet, t.ex. second hand-butiker. Våra regler har dock fått EU-kommissionen att kritisera svensk lagstiftning för att ge ideella organisationer konkurrensfördelar. Om de här organisationerna skulle tvingas betala 25 procent moms, hotas deras sociala hjälpverksamhet. Detta är en utveckling vi vill förhindra.

Varmare företagsklimat för fler jobb

De senaste årens ekonomiska och finansiella kriser har drabbat många människor i en lång rad länder mycket hårt - inte minst i Europa. Den svenska ekonomin har vid jämförelse klarat sig bra. Under alliansregeringen har det blivit mer än 250 000 fler i arbete och 200 000 färre i utanförskap. Men arbetslösheten, speciellt ungdomsarbetslösheten, är fortfarande ett gissel. Alliansen har presenterat ett nytt jobbområde: över fem miljoner människor ska ha ett arbete år 2020 genom att sysselsättningen ökar med 350 000 under perioden 2014–2020.

De närmaste åren tilltar därtill utmaningen när det gäller välfärdens finansiering. Allt fler äldre ska försörjas av en minskande andel i arbetsför ålder. Vi och Alliansen vill genomföra den stora satsning som kallas Sverigebygget, som innebär omfattande satsningar på infrastruktur i form av regional kollektivtrafik, höghastighetståg och 100 000 nya bostäder.

Det är genom framgångsrika, välmående företag de resurser skapas som gör det möjligt för oss att möta framtidsutmaningarna och finansiera vår gemensamma välfärd. Det kräver en näringspolitik som skapar fler jobb i växande företag. Vänsteroppositionens skattehöjarpolitik kommer inte leda till detta, tvärtom. Förutsättningarna för företagande behöver bli ännu bättre. Skatter och avgifter, kapitalbrist, risker kopplade till arbetsgivaransvar, regelkrångel, långa myndighetshandläggningstider, undermålig infrastruktur och kompetensbrist är några exempel på problem som företagare i Sverige brottas med.

Våra förslag för fler företag och fler jobb:

Inför en lärlingsanställningsform

För att förenkla steget in på arbetsmarknaden för ungdomar vill vi införa en ny lärlingsanställningsform. Arbetsgivare som anställer en lärling ska få ekonomiskt stöd för att kompensera handledarkostnader.

Minska företagens sjuklönekostnader

För att minska riskerna med att anställa och förbättra villkoren för inte minst de små företagen vill vi sänka sjuklönekostnaderna genom ett förbättrat och förenklat högkostnadsskydd.

Värna och utveckla RUT- och ROT-avdragen

RUT- och ROT-avdragen öppnar nya marknader och skapar förutsättningar för nya företag och jobb. Avdragen skapar förutsättningar för barnfamiljer och äldre att få avlastning med olika sysslor i hemmet. Vi vill värna avdragen, undanröja dagens gränsdragningsproblem och att avdragen omfattar även IT-tjänster i hemmet. Vänsteroppositionens förslag till försämringar måste stoppas.

Nej till höjda arbetsgivaravgifter för unga, höjd restaurangmoms och höjd skatt på arbete

Höjda skatter på tjänster och arbete leder inte till fler tjänster och mer arbete. Tvärtom. Om Sveriges positiva sysselsättningsutveckling ska fortsätta måste vänsterns skattehöjarpolitik stoppas. Fler vägar in på arbetsmarknaden för den med liten erfarenhet måste skapas - inte färre.

Säkra stabil tillgång till energi

En stabil och säker elförsörjning är omistlig för vårt moderna samhälle. Trygghet och långsiktighet är avgörande för industriella investeringar. En blocköverskridande uppgörelse på energiområdet bör eftersträvas där det förnybara kan öka men där också nya kärnkraftsreaktorer tillåts.

Ökad trygghet vid arbetslöshet

En viktig del av en fungerande arbetsmarknad är en grundläggande trygghet vid arbetslöshet. Alla på arbetsmarknaden bör omfattas av en sådan trygghet. Vi vill därför att arbetslöshetsförsäkringen, precis som sjukförsäkringen, ska bli allmän och obligatorisk. I samband med en sådan reform vill vi höja och indexreglera taket.

Ett hem åt alla

En bra boendemiljö är grundläggande för att skapa trygga uppväxtvillkor för barn och unga. Under tjugo års tid har Sverige byggt mindre än hälften så många bostäder som våra nordiska grannländer gjort per capita och långt under snittet inom OECD.

Priset betalar vi nu. Större ungdomskullar kombinerat med en av de starkaste urbaniseringstrenderna i Europa gör att vi i dag har en akut bostadsbrist i tillväxtregionerna.

Under kristdemokratisk ledning bedriver regeringen en omfattande reformagenda för att undanröja hinder för ökat byggande. Förenklade regelverk för att bygga ungdoms- och studentbostäder, planprocessen har blivit tydligare och kortare, andrahandsuthyrning har underlättats, fler bygglovsbefriade åtgärder har införts och skatter har sänkts för att underlätta byggande och boende.

Denna politik måste fullföljas. Vänstersidan i politiken motsätter sig många reformer och har framförallt ingen drivkraft att fortsätta förenklingsarbetet. De har inget samlat alternativ förutom att de vill tillbaka till mer av subventioner och regleringar. Den politiken har prövats med förödande resultat.

Våra förslag för fler bostäder:

Aldrig mer fastighetsskatt – avskaffa taxeringsvärdena

Den statliga fastighetsskatten var oförutsägbar och beskattade värden som inte motsvarades av några löpande inkomster. Men det kostnadskrävande taxeringsvärdessystemet finns fortfarande kvar, bidrar till krångel för enskilda småhusägare och skulle kunna användas för att återinföra det gamla fastighetsskattesystemet. Vi vill slutligt avskaffa taxeringsvärdessystemet.

Ökade drivkrafter för att bygga nya bostadsområden och student- och ungdomsbostäder

För att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för kommuner att investera i nya bostadsområden bör någon form av ekonomiskt stimulans införas till kommuner som bygger nya bostäder. Vi vill också att regelverket ytterligare förenklas, bland annat när det gäller bullerregler, i syfte att erbjuda fler ungdoms- och studentbostäder till rimliga kostnader samt att universitet, högskolor och Forsvarsmakten ges permanent rätt att tillhandahålla bostäder för studenter, forskare och tillfälligt försvarsanställda. Skattesituationen behöver ses över för hyresrätten, framförallt med inriktning på att underlätta för nyproduktion.

Gör strandskyddet mer flexibelt

Strandskyddsreglerna ska säkra allmänhetens tillgång till stränder och värna unika naturvärden. Men reglerna är krångliga och otydliga. Regelverket måste nu reformeras i grunden så att glest befolkade områden kan bebyggas, förutom i områden som genom beslut pekats ut som skyddsvärda. Men även i exploaterade delar av landet innebär dagens regelverk att äganderätten ibland får en allt för svag ställning.

Fortsätt regelförenklingsarbetet – fler bygglovsbefriade åtgärder

Reformeringen av Plan- och bygglagen måste fortsätta i syfte att underlätta för bostadsproduktion. Instansordningen vid överklagande måste effektiviseras. Riksintressesystemet behöver förtydligas och förenklas. Listan på bygglovsbefriade åtgärder bör ökas. Åtgärder som inte innebär någon inskränkning för grannar eller medför någon allvarlig risk för fukt eller annan skada på huset om de utförs icke fackmässigt bör befrias från bygglov. Undantag bör ske i områden som klassas som kulturhistoriskt värdefulla. Om kommuner inte håller tidsgränser för bygglov bör avgiften reduceras. Tidsgräns för att ge startbesked vid anmälan till byggnadsnämnden ska införas.

Motverka hemlöshet

Kristdemokraterna vill att alla kommuner där det finns hemlöshet arbetar utifrån modellen "Bostad först". Metoden utgår från att se på bostaden som ett grundläggande behov för alla, oavsett problem som personen ifråga brottas med. Utifrån detta erbjuds personen frivilliga och individuellt anpassade stödinsatser. Vräkningar av barnfamiljer måste förebyggas.

Rättspolitik för trygghet och tillit

Sverige ska vara ett tryggt land att leva i, oavsett om man bor på landsbygden, i en stad eller i en förort. En av statens viktigaste uppgifter är att genom ett väl fungerande rättsväsende ge medborgarna trygghet.

Att förebygga brott och att ungdomar hamnar i brottsliga aktiviteter och att tidigt reagera mot, och bryta, kriminellt beteende är av största vikt. För att lyckas med detta behövs en politik med ett helhetsperspektiv på barn och ungdomar. Det behövs en stödjande familjepolitik, en bra skola, satsningar på ungas uppväxtmiljö och en offensiv kriminalpolitik.

Mot oss står en oenig opposition med olika förslag på kraftiga nedskärningar på polis och rättsväsende och nedsättningar av straff. Det är inte rätt väg att gå. Det skulle minska risken för upptäckt och lindra konsekvenserna av att begå en brottslig handling och kränka andra människor. Så bygger vi inte ett tryggare samhälle.

Våra förslag för färre brott:

Fler synliga poliser i brottsutsatta områden

Internationell forskning visar att ökad direkt patrullering i områden med hög brottslighet fungerar brottsförebyggande. Fler synliga poliser är mycket viktigt för att ungdomsgång inte ska få känslan av att ha kontroll över vissa bostadsområden och för att öka tryggheten för övriga boende i området.

Social Impact Bonds för att förebygga brott

En försöksverksamhet med s.k. Social Impact Bonds ska prövas i exempelvis utsatta områden i samarbete mellan offentliga, privata och ideella aktörer för att minska risken att unga personer som dömts för brott återfaller till brottslig verksamhet.

Kriminalisera medverkan i terrorstämplade organisationer

Vi vill kriminalisera förberedelse inför, deltagande i träning inför och deltagande i väpnad strid för organisationer som är terrorstämplade enligt EU:s eller FN:s klassifikationer.

Bekämpa den organiserade brottsligheten – pröva anonyma vittnen

Prioritera bekämpningen av den organiserade brottsligheten Detta gäller såväl lokalt baserade kriminella gäng som mobila ligor med internationell koppling. Möjligheten att vittna anonymt i vissa specifika typer av brottmål bör prövas i Sverige. Det kan exempelvis vara när det finns allvarliga hot från gäng.

Prioritera kampen mot bostadsinbrott

Bostadsinbrott bedöms i regel som grov stöld. I många fall leder det till ett fängelsestraff på mellan 6-8 månader, vilket i praktiken ofta innebär villkorlig dom och böter. Eftersom inbrott i bostaden innebär en stor integritetskränkning för den som drabbas vill vi skärpa straffen för inbrott genom att införa en ny brottsrubricering, inbrottsstöld, med en högre straffskala än den som gäller för grov stöld. Det skulle medföra att fler tvingas avtjäna fängelsestraff för inbrott än vad som är fallet idag.

Skärp straffen för seriebrott

Skillnaden mellan att begå ett brott eller många likartade brott är för liten idag och behöver öka. Det ska ske genom skärpta straff för seriebrott.

Ansvar för miljö och klimat

Det finns skäl att oroa sig för framtidens miljö. Klimatförändring, miljögifter, övergödning och hotad biologisk mångfald är alla exempel på en utveckling som inte är hållbar. Samtidigt visar erfarenheter att det går att bryta en negativ trend.

Det allvarligaste miljöhotet människan står inför är klimatförändringen. Effekterna av den alltför snabba uppvärmningen av jorden slår hårdast mot den fattiga delen av jordens befolkning som har svårast att anpassa sig. Risken ökar för att olika ekologiska system kollapsar. Stora ansträngningar måste göras för att skapa internationella överenskommelser som effektivt möter detta hot.

En ansvarsfull miljöpolitik motverkas av den kortsiktighet som i alltför hög grad präglar politik och ekonomi. Men också från krafter som vill använda miljöhoten som förevändning för en tillväxtfientlig politik som skulle få förödande konsekvenser för välfärden och människors frihet.

Våra förslag för en bättre miljö:

Minska utsläppen av växthusgaser

Kristdemokraterna står bakom ett EU-mål om 40 procent minskade koldioxidutsläpp inom unionen till 2030 i jämförelse med år 1990. Utöver detta vill vi se ett mål om ytterligare 10 procent minskning som inkluderar handel med internationella krediter, det vill säga investeringar i projekt för att minska utsläppen i andra länder utanför EU. Vi stödjer också ett gemensamt EU-mål om 27 procent förnybar energi i unionen till år 2030.

Effektivare reningsverk

Kristdemokraterna vill att avloppsreningsverk ska utrustas med avancerade reningsmetoder som klarar av att reducera läkemedelsrester och andra föroreningar som inte reningsverken är kapabla till i nuvarande processer.

Ge barn rätt till en giftfri vardag

En offentlig aktör, som bedriver verksamhet för barn, bör vid en upphandling ha rätt att själv ange vilka miljö- och hälsokrav som ska gälla, såvida motparten inte kan bevisa att kraven är obefogade. Detta skulle gälla allt ifrån leksaker och nappflaskor till mat och dryck som i första hand konsumeras av barn i verksamheterna. Vi vill ha giftfria förskolor. Vi vill också att alla varianter av bisfenoler förbjuds i produkter som riktar sig till barn, samt i livsmedelsförpackningar och kassakvitton.

Stoppa övergödningen av Östersjön

Östersjön är ett världsunikt bräckvattenhav med ett särskilt ekosystem. Vi vill minska övergödningen genom att pröva ett system med överlåtelsebara utsläppsrätter för kväve och fosfor. Vi vill också förbjuda oljeborring i Östersjön och att olja som transporteras till havs ska märkas så att det går att spåra från vilket fartyg ett oljeutsläpp skett. Den tekniska utvecklingen har gjort detta möjligt. Vi vill också att bötesbeloppen för oljeutsläpp i havet höjs rejält.

Säkerhet i en osäker tid

Sverige behöver ett fungerande nationellt försvar. Inte minst utvecklingen i Ukraina visar att hotbilden förändras och då behöver också försvarsförmågan förändras. I nuläget kan vi se tendenser mot ny upprustning samt att antalet väpnade konflikter inte minskar på samma sätt som tidigare. Vi ser också nya hotbilder, i form av exempelvis naturkatastrofer, terrorangrepp, pandemier eller cyberattacker.

Förmågan till nationellt försvar och operationer i närområdet måste ges en avsevärt högre prioritet. Sverige är beroende av fungerande förbindelser med resten av världen. Klimat, miljö, demografi, energiberoenden, kärnvapenspridning, terrorism, bristande respekt för mänskliga rättigheter och internationell organiserad brottslighet är globala företeelser som kan påverka vår säkerhet. Vi måste där vara beredda att, efter vår förmåga, bidra till en säkrare och bättre värld. Försvarets huvuduppgift är att värna människors liv och frihet.

Våra förslag för ökad nationell säkerhet:

Öka successivt resurserna till försvaret

Anslaget till försvaret ska successivt höjas för att åstadkomma förbättrad försvarsförmåga.

Utred svenskt medlemskap i NATO

Vi anser att det är dags att göra en förutsättningslös parlamentarisk utredning om för- och nackdelar med ett svenskt medlemskap i NATO.

Säkra personalförsörjningen

Helt centralt för att skapa en fungerande organisation är att rekrytering, utbildning, anställning och veteranpolitik utgör en prioriterad del av Försvarsmaktens verksamhet. Avgörande för att nuvarande system ska fungera och kostnaderna ska bli de planerade är att det löpande sker en tillräcklig rekrytering. Vi vill införa en incitamentsstruktur, olika typer av premier, för att säkerställa såväl rekrytering som att redan anställd personal stannar kontraktstiden ut. Det krävs också en utökad övningsverksamhet för att säkerställa samtliga personalkategoriernas kompetens.

Inrätta ett centrum för veteranfrågor

Inom Försvarsmakten bör det finnas ett tydligt utpekat ansvar - ett Centrum för veteranfrågor - för att ge stöd och hjälp efter avslutad tjänstgöring i exempelvis internationell insats. Det är viktigt att stödet inte bara finns på nationell nivå utan också på lokal nivå. Ansvarig personal för dessa frågor bör också kunna stödja anställda i övergång till civilt arbete.

Sammanhållning över gränserna

Vår solidaritet och medmänsklighet får inte göra halt vid nationsgränsen – vi har ett ansvar att göra vad vi kan för en bättre värld för alla. Därför förespråkar vi kristdemokrater ett generöst bistånd som når fram, en flyktingpolitik som präglas av humanism och medmänsklighet och en politik som främjar handel och ökade möjligheter till rörlighet över gränserna. En värld som mår bättre – där fler får del av välbefinnande, demokrati och mänskliga rättigheter - är också en säkrare värld.

Mot oss står de som vill hindra dem som flyr undan krig, tortyr och förföljelse att komma till vårt land och som samtidigt vill skära ned biståndet kraftigt. Mot oss står också de som - om de vinner valet - vill lägga en extra skatt på gåvor till social hjälpverksamhet både i Sverige och internationellt. De som tycker att det är viktigare med ett likformigt skattesystem än att uppmuntra enskilda att ge till ändamål där deras hjärta finns. Vi vill istället utvidga skattereduktionen för gåvor till ideella organisationer till fler ändamål och med högre belopp. Mot oss står också de som vill försvåra för människor att komma till Sverige för att arbeta – och därmed minska människors möjligheter att få ett bättre liv, försämra för svenska företags möjligheter att få rätt personal och skada Sveriges tillväxtpotentialer.

Våra förslag för solidaritet över gränser:

1%-målet i biståndet ska upprätthållas

En större andel av biståndet bör gå via ideella organisationer. Biståndet bör tydligare inriktas på att främja mänskliga rättigheter, inte minst religions- och yttrandefrihet.

Stoppa förföljelsen av kristna minoriteter

Sverige ska i internationella sammanhang arbeta för att värna utsatta minoriteter, oavsett vilken minoritet. Just nu är de kristna minoriteterna så utsatta att deras situation kräver särskild uppmärksamhet, inte minst i Mellanöstern. Svensk utrikespolitik ska verka för att stödja en demokratisk utveckling i Mellanösterns länder och för att minoriteterna i regionen ska ha samma grundlagsrättigheter som majoritetsbefolkningen.

Fortsätta och fördjupa en human flyktingpolitik

Sverige ska fortsätta att stå upp för och ha en generös flyktingpolitik och vara en fristad för människor på flykt undan krig och förföljelse, exempelvis på grund av tro, övertygelse eller sexualitet. Vi vill inrätta en inspektion för migrationsfrågor för att följa upp att arbetsmetoder, rutiner, förkunskaper och samarbete mellan olika aktörer ger varje asylsökande den rättssäkra prövning man enligt lag har rätt till. Fler länder måste ta sitt ansvar. Vi vill skapa möjligheter för flyktingar att legalt kunna ta sig till Europa med nödvisum. De Europeiska länder som bryter mot gemensamma asylregler ska påföras kännbara sanktioner.

Utveckla arbetskraftsinvandringen

Vi vill se fler vägar in till Sverige för den som vill komma hit och arbeta. Arbetskraftsinvandringen är viktig för att möta utmaningen med Sveriges och Europas åldrande befolkning. Studenter som studerat i Sverige bör ges möjlighet att stanna minst sex månader för att söka arbete eller starta företag här. Samtidigt behöver vi förbättra arbetet med att stävja att systemet med arbetskraftsinvandring missbrukas och utnyttjas i fel syfte.